

การประเมินอิงสมรรถนะ (Competency-based assessment)

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้: LCCL

สามัคคียะ (Competence)

ทักษะ ความสามารถของบุคคล
ที่นำความรู้ ความเข้าใจ มาแสดงออก
หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
ได้ถึงระดับมาตรฐานที่กำหนด

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555

สมรรถนะ (Competency)

คุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ
ความชำนาญในการใช้ความรู้ ความเข้าใจ
และทักษะที่มีอยู่อย่างเชี่ยวชาญ

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555

หลักสูตรอิงสมรรถนะ (Competency-based curriculum)

หลักสูตรที่กำหนดความสามารถที่ผู้เรียน
จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นตามลำดับ
โดยผู้บริหารจัดการหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้อง
มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามมาตรฐานที่กำหนด

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555

การศึกษาที่เน้นสมรรถนะ (Competency-based education)

การจัดการศึกษาโดยกำหนดความสามารถ
ของผู้เรียนเป็นเป้าประสงค์สำคัญ
โดยเน้นวิธีการที่จะทำงานได้สำเร็จอยู่เสมอ
รวมทั้งกระบวนการที่จะต้องบรรลุตามหลักสูตร

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555

การประเมิน (Assessment)

กระบวนการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูล
ในรูปของตัวบ่งชี้ หรือการจัดกลุ่มข้อมูล
เพื่อการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน
หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง

บางครั้งอาจจะไม่ได้กำหนดเกณฑ์ประเมินไว้ล่วงหน้า

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555

การประเมินอิงสมรรถนะ (Competency-based assessment)

การรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้
เพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียน
ตามมาตรฐานที่กำหนด

ความสำคัญของการประเมินอิงสมรรถนะ

ทำให้มีสารสนเทศเพื่อนำไปปรับปรุง
และพัฒนาการจัดการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่
มาตรฐานหลักสูตรกำหนด

ขั้นตอนการประเมินอิงสมรรถนะ

1. ผู้เรียนประเมินสมรรถนะของตนเอง
2. ผู้สอนประเมินสมรรถนะของผู้เรียน
3. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายสมรรถนะ
4. ร่วมกันพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายสมรรถนะ
5. ประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

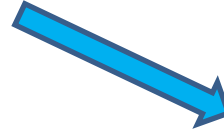
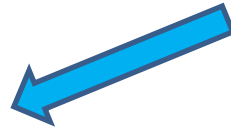
การออกแบบการประเมินอิงสมรรถนะ

1. กำหนดสมรรถนะ (ประเมินสมรรถนะอะไร)
2. นิยามสมรรถนะ (สมรรถนะที่ต้องการประเมินคืออะไร)
3. กำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะ (มีตัวบ่งชี้สำคัญอะไรบ้าง)
4. กำหนดวิธีการประเมิน (ประเมินได้ด้วยวิธีการใด)
5. สร้างเครื่องมือประเมิน (เครื่องมือเป็นอย่างไร)

สมรรถนะ A

นิยามสมรรถนะ A

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ A1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ A2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ A...

เครื่องมือวัดที่ 1 วัดเฉพาะ A1

เครื่องมือวัดที่ 2 วัดเฉพาะ A2

เครื่องมือวัดที่ 3 วัดเฉพาะ A3

เครื่องมือวัดที่วัดได้ทั้ง A1 A2 และ A3

ตัวอย่าง

สมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ที่เรียนรายวิชา

พื้นฐานการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1

กำหนดสมรรถนะที่
ต้องการประเมิน คือ
การจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2

นิยามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

การสังเคราะห์

เพื่อกำหนดองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการประเมิน

การจัดกลุ่มประเด็นย่อยของสิ่งใดๆ

เข้าด้วยกันเป็นองค์ประกอบต่างๆ

ที่ภายในองค์ประกอบเดียวกันมีความเหมือนกัน

และระหว่างองค์ประกอบมีความต่างกัน

การตั้งเคราะห์เพื่อกำหนดนิยาม

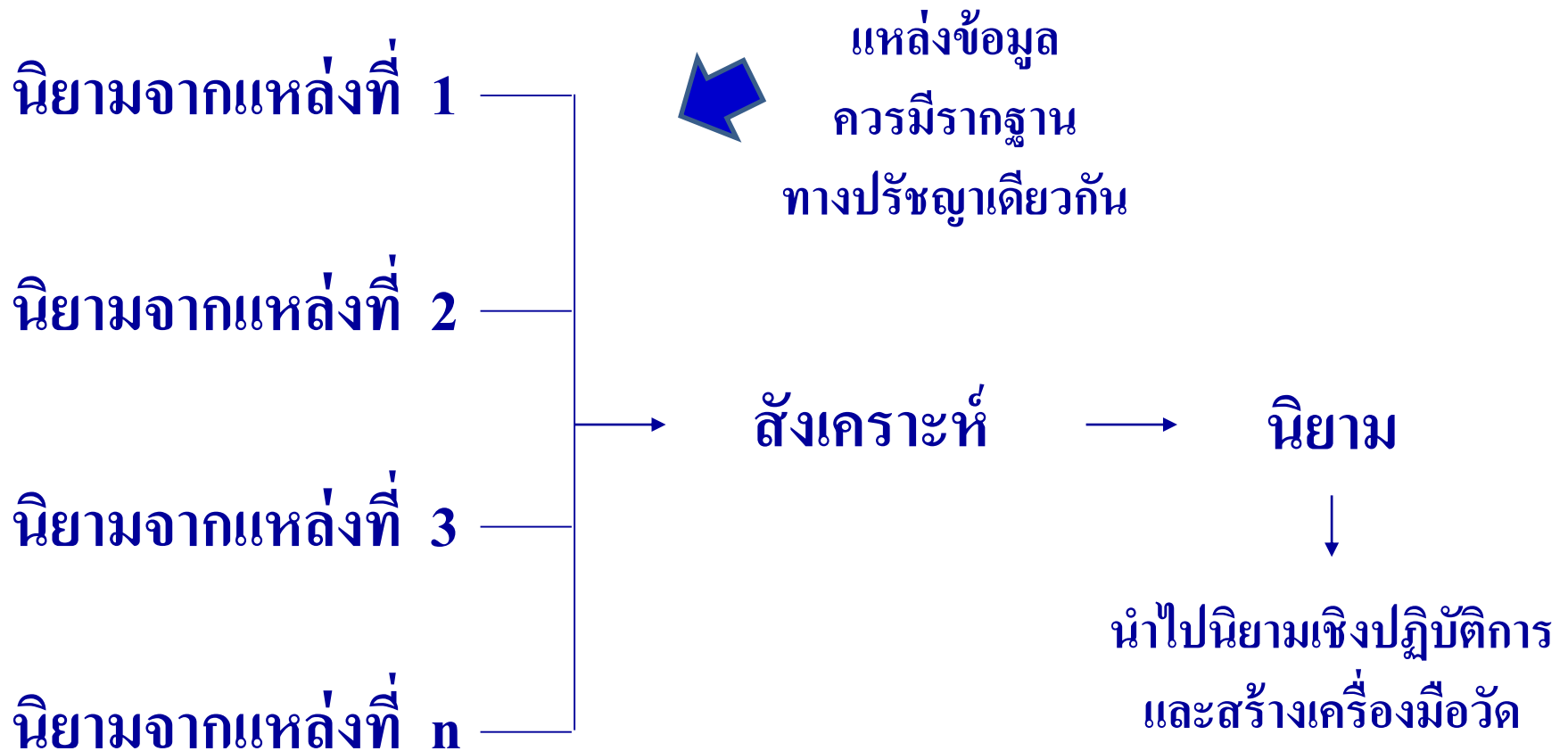
การบูรณาการคำสำคัญ (Keywords)

จากการให้ความหมายของคำใดๆ

แล้วกำหนดเป็นนิยาม (ความหมาย)

เพื่อใช้ในการประเมิน

การสังเคราะห์เพื่อกำหนดนิยาม

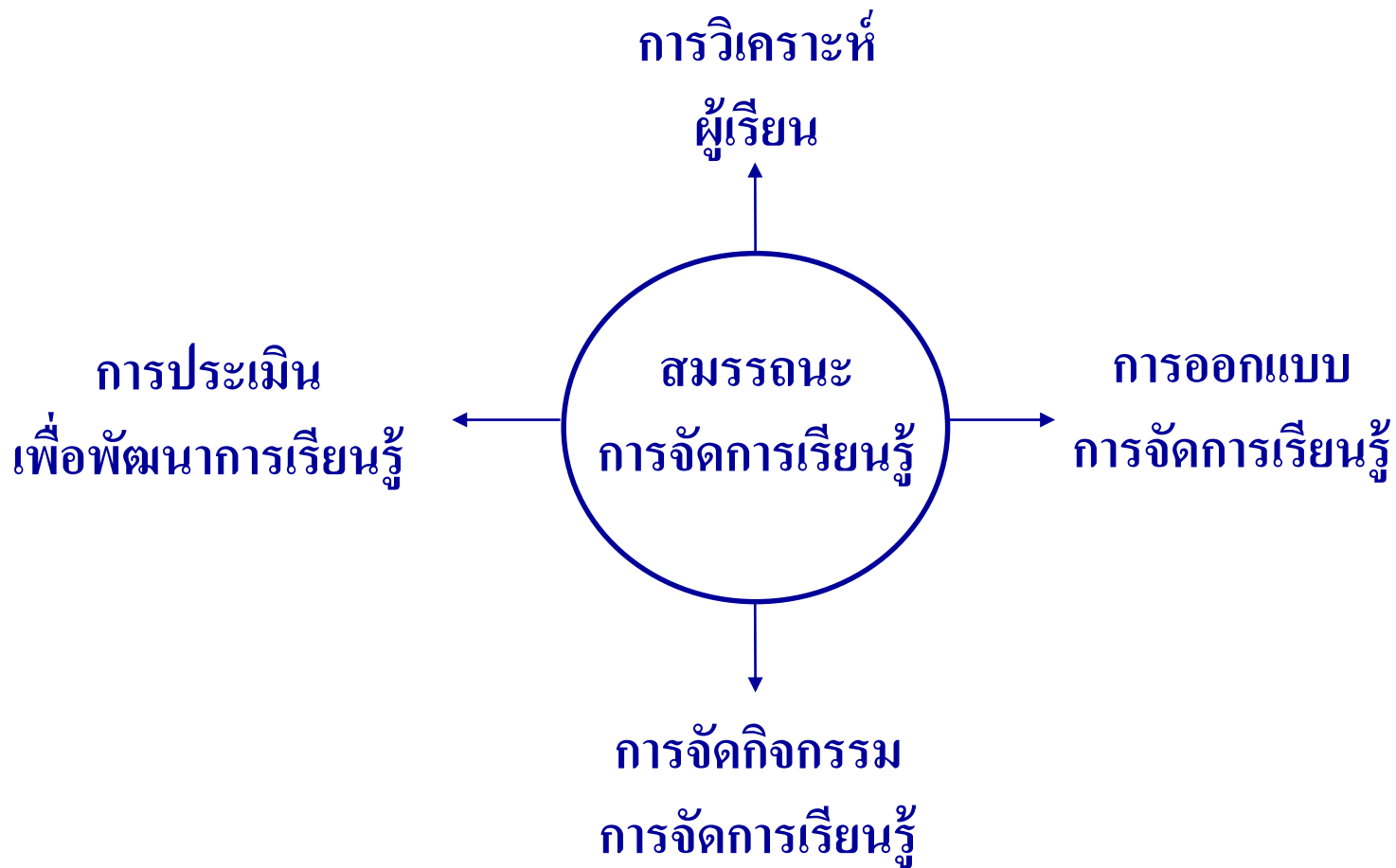
Competency mapping

แผนภาพแสดงสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

สะท้อนให้เห็นสมรรถนะย่อยด้านต่างๆ ที่สามารถสังเคราะห์

ไปสู่สมรรถนะของการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (ตัวอย่าง)

การนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition)

การสร้างเครื่องมือวัดสิ่งที่ต้องทำ คือ การนิยามปฏิบัติการ
ซึ่งการนิยามปฏิบัติการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. สิ่งที่สังเกตได้หรือพฤติกรรมที่แสดงออก
2. เหตุการณ์หรือเงื่อนไข
3. วิธีการวัด

นียมสมรรถนะ (ตัวอย่าง)

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ทักษะของนักศึกษาวิชาชีพครู
ที่เรียนอยู่ในหลักสูตร.....

รายวิชา.....

เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ประเมินได้จากการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้

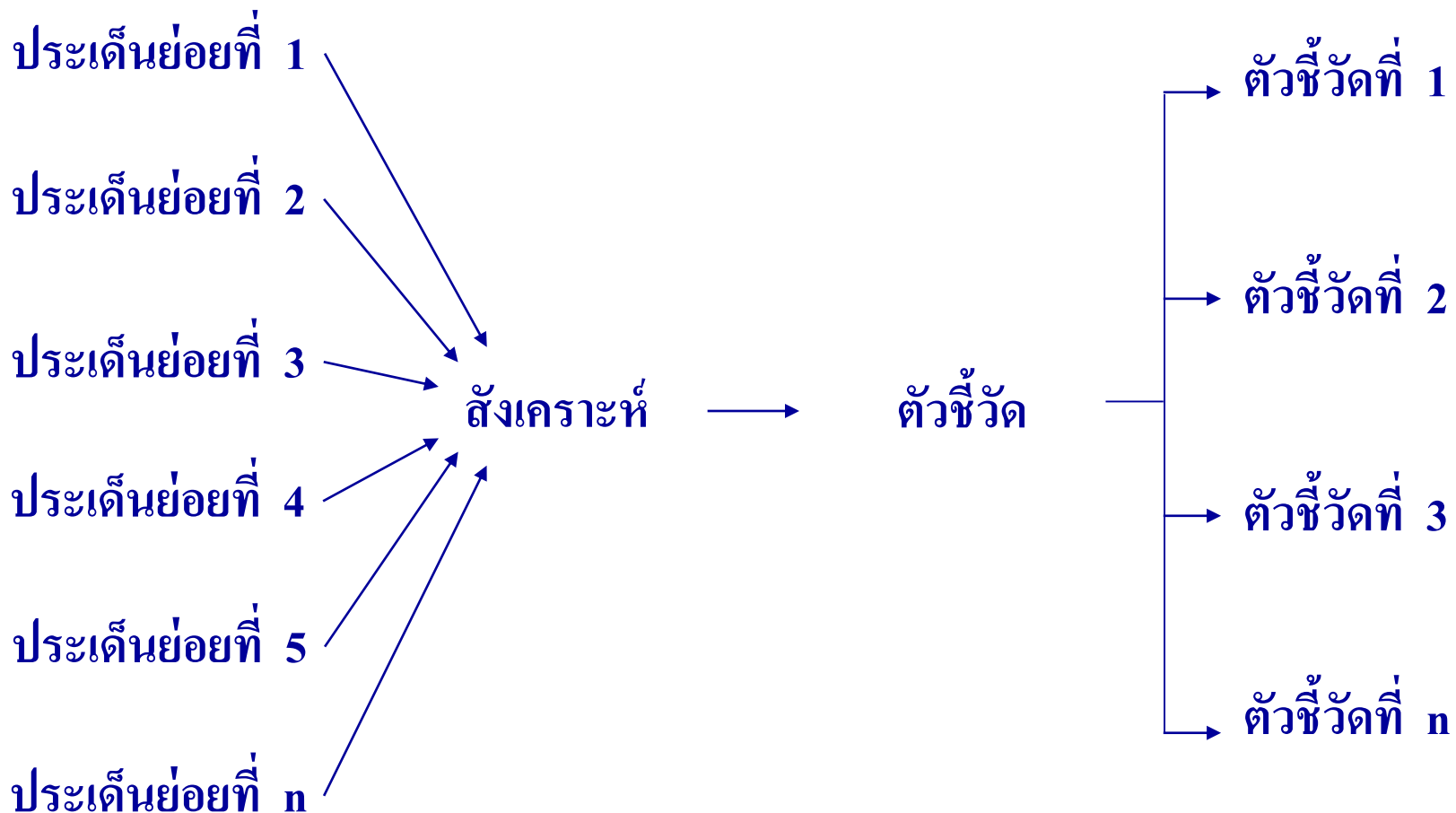
และการสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ

ขั้นที่ 3

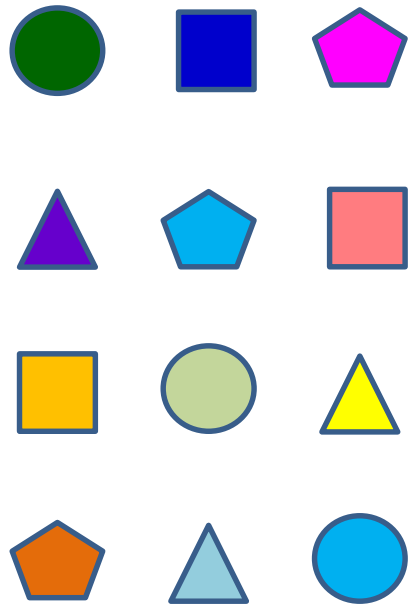
กำหนดตัวบ่งชี้

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

การสังเคราะห์เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้

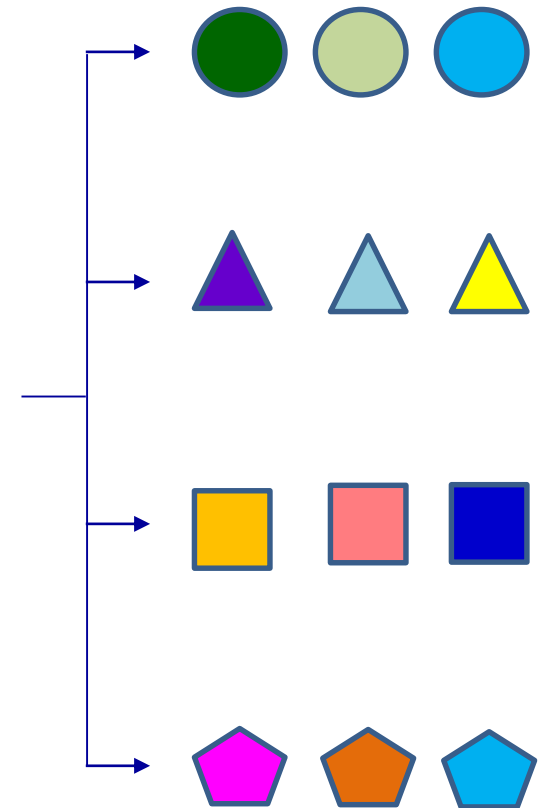

การสังเคราะห์ key concept เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้

→ สังเคราะห์ →

ตัวชี้วัด

กำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะ (ตัวอย่าง)

การวิเคราะห์ผู้เรียน

- 1) จัดกลุ่มสไตล์การเรียนรู้ (learning style) ของผู้เรียน
- 2) จัดทำฐานข้อมูลความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

- 3) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 4) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
- 6) แสดงบทบาท coaching และ facilitator สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการเรียนรู้

การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

- 7) ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนตามสภาพจริงและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 8) ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4

กำหนดวิธีการประเมิน

วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

1. การประเมินจากการปฏิบัติในสภาพจริงควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้
2. การประเมินที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ
3. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน ต้องสามารถยอมรับได้ทั้งผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประเมินแบบมีส่วนร่วมระหว่างเพื่อน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง
4. การประเมินตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองด้านทักษะการเรียนรู้ คุณภาพของผลงาน
5. วิธีการประเมิน
 - 5.1 การสังเกตแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง
 - 5.2 การสัมภาษณ์
 - 5.3 การรายงานตนเอง
 - 5.4 การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง
 - 5.5 การใช้แบบประเมินการปฏิบัติจริง
 - 5.6 การประเมินโดยใช้แฟ้มผลงาน
 - 5.7 การทดสอบ

Type of Assessment Items and Formats Related to Different Aspects of Grading

Aspects of Grading	Assessment						
	Forced – Choice	Essay	Short Written Response	Oral Report	Performance Tasks	Teacher Observation	Student Self – Assessment
Informational Topics	M	H	H	H	H	M	H
Process Topics	L	M	L	M	H	H	H
Thinking and Reasoning	M	H	M	H	H	L	H
Communication	L	H	L	H	H	L	H
Non - achievement Factors	L	L	L	L	M	H	H

key: H = high, M = medium, L = low

กำหนดวิธีการประเมิน (ตัวอย่าง)

การวิเคราะห์ผู้เรียน (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ + การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้)

- 1) จัดกลุ่มสไตล์การเรียนรู้ (learning style) ของผู้เรียน
- 2) จัดทำฐานข้อมูลความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้)

- 3) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 4) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้)

- 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
- 6) แสดงบทบาท coaching และ facilitator สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการเรียนรู้

การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ + การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้)

- 7) ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนตามสภาพจริงและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 8) ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 5

สร้างเครื่องมือประเมิน

เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง

- แบบสังเกต (มีโครงสร้าง / ไม่มีโครงสร้าง)
- แบบสัมภาษณ์ (มีโครงสร้าง / ไม่มีโครงสร้าง)
- แบบรายงานตนเอง (การอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน)
- แบบประเมินจากผู้เกี่ยวข้อง (ครู เพื่อน ชุมชน)
- แบบประเมินแฟ้มพัฒนางาน
- แบบประเมินภาคปฏิบัติ
- แบบประเมินชิ้นงานต่างๆ
- แบบทดสอบ (ข้อเขียนความเรียง เลือกรตอบ)

เครื่องมือที่ใช้ในประเมิน (ตัวอย่าง)

แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาหลักสูตร.....รายวิชา.....

ด้านที่ 1 การวิเคราะห์ผู้เรียน (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ + การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้)

คำชี้แจง ให้ผู้สอนประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ แล้วเขียนระดับคะแนนลงในช่องผลการประเมินให้ครบถ้วน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน		
		จัดกลุ่มสไตล์การเรียนรู้ (learning style) ของผู้เรียน	จัดทำฐานข้อมูลความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	รวม

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน

- ให้ 1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
- ให้ 2 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับคำแนะนำ
- ให้ 3 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยตนเอง
- ให้ 4 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความตั้งใจในการปฏิบัติ
- ให้ 5 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ
และพัฒนาการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในประเมิน (ตัวอย่าง)

แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาหลักสูตร.....รายวิชา.....

ด้านที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้)

คำชี้แจง ให้ผู้สอนประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ แล้วเขียนระดับคะแนนลงในช่องผลการประเมินให้ครบถ้วน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้		
		กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้	รวม

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

- ให้ 1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
- ให้ 2 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับคำแนะนำ
- ให้ 3 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยตนเอง
- ให้ 4 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความตั้งใจในการปฏิบัติ
- ให้ 5 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ
และพัฒนาการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในประเมิน (ตัวอย่าง)

แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาหลักสูตร.....รายวิชา.....

ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้)

คำชี้แจง ให้ผู้สอนประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ แล้วเขียนระดับคะแนนลงในช่องผลการประเมินให้ครบถ้วน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
		จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ แผนการจัดการเรียนรู้	แสดงบทบาท coaching และ facilitator สอดคล้องกับ สถานการณ์การจัดการเรียนรู้	รวม

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ให้ 1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
- ให้ 2 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับคำแนะนำ
- ให้ 3 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยตนเอง
- ให้ 4 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความตั้งใจในการปฏิบัติ
- ให้ 5 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ
และพัฒนาการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในประเมิน (ตัวอย่าง)

แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาหลักสูตร.....รายวิชา.....

ด้านที่ 4 การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้)

คำชี้แจง ให้ผู้สอนประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ แล้วเขียนระดับคะแนนลงในช่องผลการประเมินให้ครบถ้วน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผลการประเมินด้านการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้		
		ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนตามสภาพจริงและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้	รวม

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

- ให้ 1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
- ให้ 2 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อได้รับคำแนะนำ
- ให้ 3 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยตนเอง
- ให้ 4 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความตั้งใจในการปฏิบัติ
- ให้ 5 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ
และพัฒนาการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

การประเมินสมรรถนะ
ต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง

Ongoing assessment

กิจกรรมที่ 1 สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2/2561

คำชี้แจง ให้คณาจารย์แต่ละหมวดวิชาชีพ ร่วมกันคิดและหาคำตอบต่อไปนี้
(13.15 – 13.30 น.)

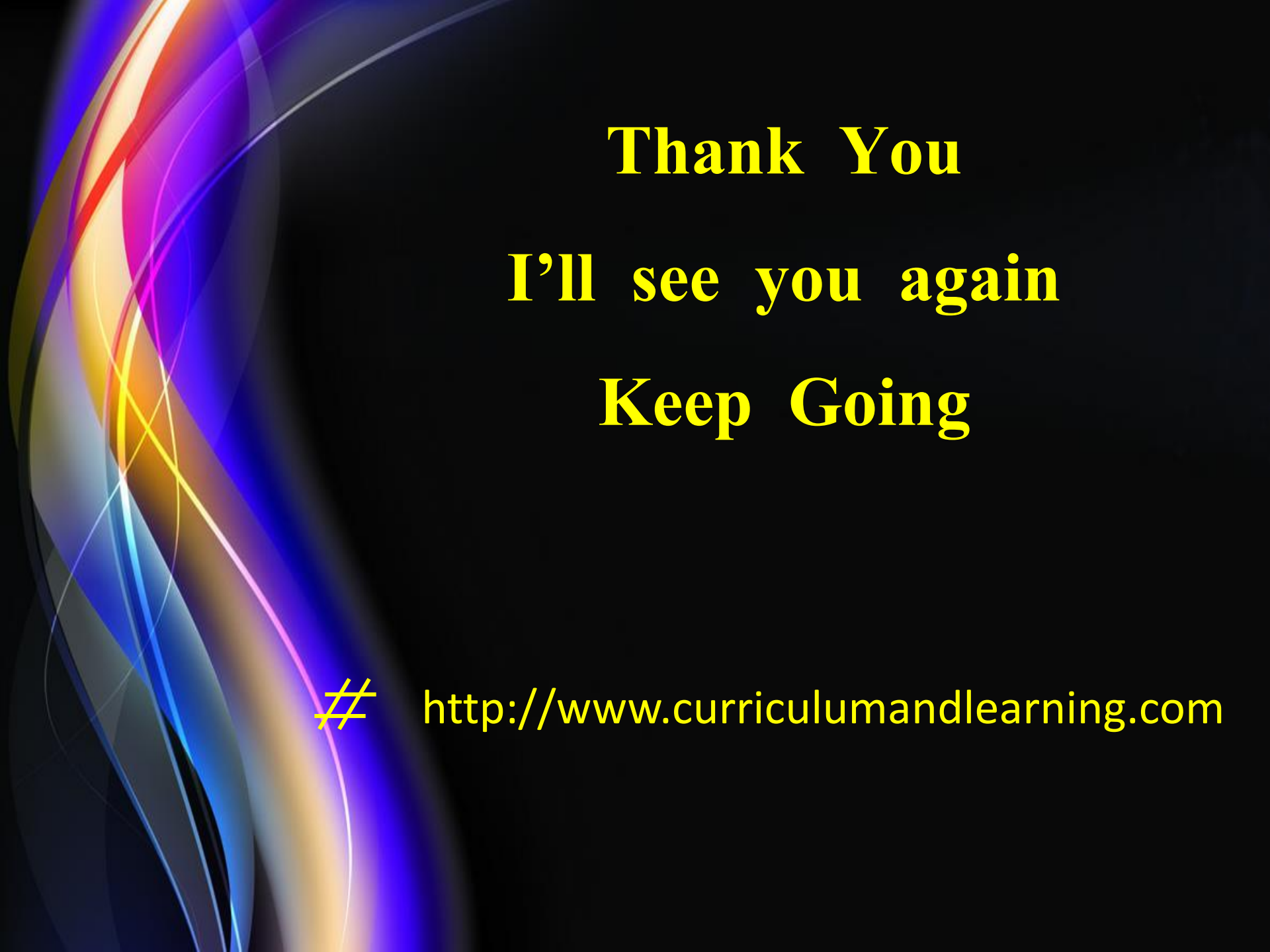
1. สิ่งที่คุณคาดหวังในภาพรวม ของการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1/2562 คืออะไร
2. ท่านคิดว่าท่านบรรลุสิ่งที่คาดหวังนั้นหรือไม่
3. เพราะเหตุใดท่านจึงบรรลุ / ไม่บรรลุ สิ่งที่ท่านคาดหวัง
4. ท่านจะปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1/2562 อย่างไร

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการออกแบบ มคอ.3 ที่เน้นสมรรถนะ

คำชี้แจง ให้คณาจารย์แต่ละหมวดวิชาชีพ ร่วมกันออกแบบ มคอ.3 ที่เน้นสมรรถนะ
ในรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียนที่ 1/2562 (อาจนำของเดิมมาปรับปรุงได้)
(13.30 – 14.30 น.)

กิจกรรมที่ 3 ปฏิบัติการออกแบบการประเมินผลอิงสมรรถนะ

คำชี้แจง ให้คณาจารย์แต่ละหมวดวิชาชีพ ร่วมกันออกแบบเครื่องมือประเมิน
อิงเน้นสมรรถนะ เพื่อใช้ในรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียนที่ 1/2562
(อาจนำของเดิมมาปรับปรุงได้)

Thank You
I'll see you again
Keep Going

<http://www.curriculumandlearning.com>